

Силабус
вибіркової дисципліни
ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Назва дисципліни:	Облік у галузях економічної діяльності
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=619
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Вербицька Вікторія Іванівна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	(057) 738-77-86
E-mail:	verbytska@i.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у майбутніх фахівців знань теорії і практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей економічної діяльності з урахуванням особливостей їх технології і організації виробничого процесу

Предмет: облік як функція управління підприємством та його особливості в різних галузях економіки.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

вивчення особливостей системи господарського обліку, з акцентом уваги на його головній складовій частині – бухгалтерському обліку, в різних галузях економіки, що мають характерні, притаманні тільки їм відмінності в організації обліку, документальному оформленні операцій, обліку запасів, витрат, калькулюванні собівартості виробництва, визнанні витрат і доходів.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

бухгалтерський облік (загальна теорія), управлінський облік, звітність підприємств, основи оподаткування.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

Здатність застосовувати навички публічних ділових і наукових комунікацій з використанням інформаційних технологій задля вирішення поставлених завдань.

Фахові:

Здатність формувати обліково-аналітичну інформацію для ефективного управління діяльністю підприємства.

Здатність застосування знань права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Здатність здійснювати контроль дотримання нормативних актів з методології бухгалтерського обліку та системи оподаткування, збереження і ефективного використання ресурсів..

Результати навчання:

Усвідомлювати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

Демонструвати розуміння особливостей практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств, установ та організацій різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Облік у галузях виробництва	2	1
	ПР 1. Основи побудови і організації обліку у галузях виробництва.	2	0,5
	СР Специфічні особливості обліку у підприємствах промисловості	6	10
2	ЛК Бухгалтерський облік у будівництві	2	0.25
	ПР Облік витрат на виконання будівельно-монтажних робіт. Облік проектних і передпроектних робіт замовником	4	1
	СР Облік розрахунків із замовником (забудовником) і субпідрядниками	10	8
3	ЛК. Особливості обліку на автотранспортних підприємствах	2	0.5
	ПР Особливості використання плану рахунків на автотранспорті	2	1
	СР Облік обсягу автотранспортних послуг і виконаних робіт та їх реалізації	6	10
4	ЛК Бухгалтерський облік у сільському господарстві	2	0.5
	ПР Особливості використання плану рахунків в сільському господарстві. Відображення в обліку витрат і доходів сільськогосподарських підприємств	4	0.5
	СР Калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств	14	20
5	ЛК Особливості обліку в торгівлі	2	0.25
	ПР Облік надходження товарів торговим підприємствам Облік комісійної торгівлі	4	1
	СР Формування складу витрат та порядок їх планування в торговельній діяльності	6	10
6	ЛК Облік на підприємствах громадського харчування	2	0.5
	СР Нормативна база діяльності підприємств громадського харчування	4	12
7	ЛК Бухгалтерський облік на підприємствах сфери платних послуг	2	0.5
	СР Ліцензування медичної практики та акредитація установи охорони здоров'я	6	4
8	ЛК Ведення бухгалтерського обліку ломбардами та у підприємствах грального бізнесу	2	0.5
	СР Основні нормативні акти, що регулюють діяльність ломбардів та підприємств у сфері грального бізнесу.	6	8
Разом	ЛК	16	4
	ПР (ЛР, СЗ)	16	4
	СР	88	112

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
- 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Залік проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії після закінчення всіх аудиторних занять

2 До заліку допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни:

- були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, семінари, практичні);
- своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;
- набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 36 балів, що відповідає за національною шкалою «3»);

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 36 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні заліку здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

4 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

5 Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де $PK^{екз}$ – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

E - оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

– призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;

– призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

– участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

– участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;

– участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
75-79	Задовільно		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;

- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Максимова В., Кузіна З., Стиренко Д., Степова Т. Облік у галузях економіки Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
2. Давид Лівшиц. Автомобіль на підприємстві. Правові аспекти утримання, обліку, використання. Центр навчальної літератури, 2016. 232 с..
3. Свідерський Є. Бухгалтерський облік у галузях економіки. Київ, КНЕУ, 2019. 233 с.
4. Гура Н. Облік видів економічної діяльності : підручник. К.: Знання-Прес, 2021. 320 с.
5. Кузіна Р.В., Добрунік Т.П., Радова О.В., Обнявко О.В., Ілюхіна Н.П., Негрі О.Б. Облік у галузях економіки : навчальний посібник. 2019. 508 с.
- 6 Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник. Київ:, «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.
7. Захожай В. Б. та ін.. Бухгалтерський облік у галузях економіки / За ред. В. Б. Захожая, М. Ф. Базася. К.: МАУП, 2018. 968 с.
8. Подолянчук О., Коваль М., Гудзенко Н. Облік в фермерських господарствах. К.: Центр учбової літератури, 2020. 375 с.
9. Малюта Н. М. Облік в галузях економічної діяльності : автотранспорт і будівництво : навч. посіб. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖІТІ, 2019. 480 с.
10. Журавель Г. П. Бухгалтерський облік і особливості в галузях економіки : навч. посіб. Тернопіль: Екон. думка, 2019. 449 с.
11. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості : Наказ міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>
12. Про затвердження нової редакції Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт : Наказ міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 31.12.2010 № 573. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0573738-10#Text>

13. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості в сільському господарстві : Наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.01. № 132 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text>
14. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: Наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 22.05.02 № 145. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145569-02#Text>
15. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті : Наказ Міністерства транспорту України від 05.02.01 № 65 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text>
- 16.Базиліук А.В., Малишкін О.І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та автоперевезень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
17. Вербицька В. І. Вдосконалення аналітичної системи управлінського обліку автотранспортного підприємства. *Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. Збірник наукових праць. Х. : НТУ «ХПІ». 2018. № 19 (1295). С. 23-26.
18. Шендригоренко М.Т. Проблемні питання в організації обліку операцій з паливо-мастильними матеріалами та напрямки їх вирішення. *Спільнота*. URL : <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-1058/>.
19. Коба О. В. Облік витрат на утримання і експлуатацію автотранспорту на підприємстві. *Економіка і регіон* : наук. вісн. ПолтНТУ. 2016. № 1. С. 132-138.
20. Щербаков К.С. Особливості обліку в автотранспортних підприємствах. *Матеріали Всеукраїнської науково-технічної конференції магістрантів і студентів ТДАТУ*. 2018. № 28. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/6598>
- 21.Снісар О.О. Класифікація паливно-мастильних матеріалів для цілей бухгалтерського обліку і контролю. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації*. 2018. № 2. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2136/1/27.pdf>
22. Дана Шнайдер. Basic Accounting For Trucking Companies. 2020. № 01. URL: <https://www.rtsinc.com/guides/basic-accounting-trucking-companies>
23. Організація бухгалтерського обліку : навч. посібник. Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
24. Бухгалтерський облік та регламентування інформаційного забезпечення підприємницької діяльності : навч. посіб / за ред. Г.М. Давидова. Кропивницький : Євгенія плюс, 2017. 344 с.
25. Кохно І. І., Швець В.Г.. Організаційні аспекти складання та подання фінансової звітності підприємства. Молодий вчений. 2018. № 1. С. 500-503.
26. Вербицька В. І. Облікова політика в системі управління підприємством *Перспективи розвитку обліку, контролю та фінансів в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів*: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, 30 жовтня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; ХНТУСГ. Х.: «Стильна типографія», 2020. 266 с. С.8-10.
27. Удосконалення методики та організації обліково-аналітичної роботи в сучасних умовах господарювання: монографія. за наук. ред. д.е.н., проф. Маргасової В.Г., к.е.н., доц. Гливенко В.В. Київ: Кондор-видавництво, 2016. 244 с.
28. Вербицька В.І., Поясник О.Б., Резуненко Є.Ю. Облік та аналіз у взаємозв'язку з управлінськими рішеннями *Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток»*. Харків: ХНУБА, 2020. 567 с. С. 316-318

29. Вербицька В. І., Нгбоді Аджа Агнес Дебора, Радіонов В.Е. Значення бухгалтерського обліку в управлінні підприємством. *Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток»*. Харків: ХНУБА, 2020. 567 с. С. 318-320/

Додаткові джерела:

1. дистанційний курс:

<https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=619>

2. <http://www.rada.gov.ua>.

3. <http://www.kmu.gov.ua>.

4. [http:// www.balance.dp.ua](http://www.balance.dp.ua).

5 <http://www.voby.com.ua>.

6. <http://www.factor.kharkov.com>.

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

підпис

Вікторія ВЕРБИЦЬКА

ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

Тетяна Ковальова

ПІБ